

6. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός.

Ὁ Γρηγόριος γεννήθηκε στὴν Ἀριανζό, ποὺ βρίσκεται πολὺ κοντὰ στὴ Ναζιανζό, κατὰ τὸ 329 μ.Χ. (Δηλ. ἓνα χρόνο πρὶν ἀπὸ τὸ Μεγάλο Βασίλειο). Στὸν πατέρα του, ποὺ ἦταν ἐπίσκοπος στὴ Ναζιανζό, καὶ στὴ μητέρα του Νόνα, χρωστᾶει ὁ Γρηγόριος τὴ χριστιανικὴ του ἀνατροφή.

Ἦταν προικισμένος μὲ ἕκτακτα πνευματικὰ χαρίσματα καὶ μεγάλη εὐφυΐα. Τὴν πρώτη του ἐκπαίδευση τὴν πῆρε στὴν Καισάρεια, ὅπου γνωρίστηκε καὶ συνδέθηκε μὲ ἀδερφικὴ φιλία μὲ τὸ Βασίλειο. Συνέχισε ἀκόμα τὶς σπουδές του στὴν Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης καὶ ὕστερα στὴν Ἀλεξάνδρεια. Τελευταῖα ἦρθε στὴν Ἀθήνα, ὅπου συνάντησε τὸ Βασίλειο καὶ γνώρισε τὸν Ἰουλιανό.

Ο Άγιος Γρηγόριος

Τὸ 347 συμπλήρωσε τὶς σπουδές του, γύρισε στὴν πατρίδα του καὶ τὸν ἐπόμενο χρόνο ἀποσύρθηκε σὲ ἓνα μοναστήρι, πὸν τὸ εἶχε ἰδρύσει ὁ Βασίλειος. Δὲν ἔμεινε ὁμως πολὺν καιρὸ στὸ μοναστήρι, γιατί πληροφρορήθηκε τὴ διάδοσι τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Γύρισε στὴ Ναζιανζό, ὅπου χειροτονήθηκε πρεσβύτερος ὕστερα ἀπὸ ἀξίωση τοῦ λαοῦ καὶ χωρὶς τὴ δική του θέλησι. Καὶ δὲν ἤθελε ὁ Γρηγόριος, ὅχι γιὰ κανένα ἄλλο λόγο, παρὰ γιὰτι θεωροῦσε τὴν ἱεροσύνη σὰν πολὺ μεγάλο ἀξίωμα, γιὰ τὸ ὁποῖο δὲ θεωροῦσε ἄξιο τὸν ἑαυτὸ του.

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα του ὁ Γρηγόριος δὲ θέλησε νὰ μείνη σὰν ἐπίσκοπος στὴν ἐπισκοπὴ τῆς Ναζιανζοῦ, παρὰ τὴν ἀξίωση τοῦ λαοῦ. Ἐφυγε καὶ πάλι σ' ἓνα μοναστήρι, γιὰ νὰ βρῆ μιὰ ἀδιατάραχτη ἡσυχία. Ἐκεῖ πληροφρορήθηκε τὸ θάνατο τοῦ φίλου του Βασιλείου (1 Ἰανουαρίου 379 μ.Χ.) καὶ τὸν ἐθρήνησε μὲ μεγάλη ὀδύνη.

Στὸ μεταξὺ ὁ Ἀρειανισμὸς ἐπικρατοῦσε. Εἶχε κατορθώσει νὰ καταλάβῃ ἀκόμα καὶ τὸν Πατριαρχικὸ θρόνο στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἦταν φανερό πὸς ἡ ὀρθοδοξία κινδύνευε. Χρειαζόταν ἓνας μεγάλος καὶ ἱκανὸς ρήτορας καὶ θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς μὲ μεγάλη ἀξία. Τὰ βλέμματα τότε ὅλων στράφηκαν πρὸς τὸ Γρηγόριο. Αὐτὸς εἶχε καὶ σπάνια μόρφωση καὶ ρητορικὴ ἱκανότητα.

Ὁ Γρηγόριος δέχτηκε. Πῆγε στὴν «βασιλίδα τῶν πόλεων», τὴν Κωνσταντινούπολη, καὶ ἀπὸ τὸ ναὸ τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας ἐξεφώνησε τοὺς περίφημους λόγους του γιὰ τὴ θεότητα τοῦ Λόγου, δηλ. τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τόση ἦταν ἡ γοητεία ἀπὸ τὰ κηρύγματά του, ὥστε πλήθη, ἀπὸ ὀρθοδόξους καὶ αἰρετικούς, πῆγαιναν νὰ τὸν ἀκούσουν.

Οἱ αἰρετικοὶ ἀνησύχησαν, ὅπως ἦταν φυσικό. Ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη ἔχαναν τοὺς ὀπαδοὺς τους. Καὶ ἐπειδὴ δὲ μποροῦσαν νὰ φέρουν καμιὰν ἀντίδραση μὲ ἄλλο τρόπο, χρησιμοποίησαν τὴ συκοφαντία καὶ τὴ βία. Κατηγόρησαν τὸ Γρηγόριο, πὸς διδάσκει τὴν πολυθεΐα καὶ μιὰ νύχτα, τὴν ὥρα πὸν βάφτιζε κατηχούμενους, τοῦ ἔκαναν ἐπίθεση μὲ πέτρες.

Ὁ Γρηγόριος δέχτηκε ἀτάραχα τὴν ἐπίθεση καὶ προσευχόταν ὑπὲρ τῶν ἀνόμων.

Τὸν ἐπόμενο χρόνο ὁ αὐτοκράτορας Θεοδόσιος παρακάλεσε τὸ Γρηγόριο ν' ἀνέλθῃ στὸν Πατριαρχικὸ θρόνο. Ὁ Γρηγόριος δὲ δεχόταν καὶ ἤθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη. Ὁ λαὸς ὁμως ἐμπόδισε τὴν ἀναχώρησή του καὶ ἐκδήλωσε τὴν ἐπιμονή του στὴν πρότασι καὶ παράκλησι τοῦ αὐτοκράτορα καὶ τὸν ἐγκατέστησε στὸν πατριαρχικὸ θρόνο ἐπίσημα στὸ ναὸ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ ὁ Θεοδόσιος κάλεσε τὴ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, γιὰ ν' ἀποκατασταθῇ ἡ γαλήνη στὴν Ἐκκλησία τόσο ἀπὸ μέρους τῶν Ἀρειανῶν ὅσο καὶ γιὰ νὰ καταπολεμηθῇ ἡ αἵρεση τοῦ Μακεδονίου.

Ὁ Μακεδόσιος δίδασκε πὼς τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι κτίσμα καὶ ἐπομένως τὰ πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδας τὰ περιορίζε σὲ δύο. Στὴ Σύνοδο πῆραν μέρος 150 ἀνώτεροι κληρικοί. Πρόεδρος στὴ σύνοδο ἦταν ὁ Γρηγόριος, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ προέδρου τῆς Μελετίου, πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ὁ Γρηγόριος κατέβαλε κάθε προσπάθεια νὰ ἐπιτύχῃ τὴ γαλήνη καὶ τὴν εἰρήνη στὴν Ἐκκλησία μὲ τὴ σύνοδο. Ἡ σύνοδος συμπλήρωσε τὸ σύμβολο τῆς πίστεως μὲ ἄλλα πέντε ἄρθρα, πὺν πρόσθεσε στὰ ἑφτά, πὺν εἶχε συντάξῃ ἡ πρώτη οἰκουμενικὴ σύνοδος.

Ὑστερα ἀπὸ τὴ σύνοδο ὁ Γρηγόριος παραιτήθηκε καὶ ἀναχώρησε στὴν Ἀριανζό, ὅπου ἔμεινε ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του μελετώντας καὶ συγγράφοντας.

Κατὰ τὸ 390 πέθανε, ἀφοῦ ἄφησε πολλὰ συγγράμματα.

Γιὰ τὶς μεγάλες ὑπηρεσίες του στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸ χριστιανισμὸ ὀνομάστηκε «μέγας ἱεράρχης», ὅπως καὶ ὁ Βασίλειος, καὶ «οἰκουμενικὸς διδάσκαλος». Ἡ μνήμη του γιορτάζεται στὶς 25 Ἰανουαρίου.

Ἄπολυτίκιο

Ὁ ποιμενικὸς αὐλὸς τῆς θεολογίας σου, τὰς τῶν ρητόρων ἐνίκησε σάλπιγγας· ὡς γὰρ τὰ βάθη τοῦ πνεύματος ἐκζητήσαντι καὶ τὰ κάλλη τοῦ φθέγματος προσετέθη σοι. Ἄλλὰ πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, πάτερ Γρηγόριε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

